

Position Paper: Bijzondere accijns op elektriciteit en aardgas

Contact: Peter Claes (Febeliec) - +32 496 59 36 20 – febeleriec@febeleriec.be

Datum: 21/03/2023

Omschrijving

Per 1 januari 2022 werden alle bestaande federale meerkosten op elektriciteit (federale bijdrage, offshore toeslag, strategische reserve, kost van de aansluiting van offshore-windenergie) en aardgas (federale bijdrage) omgezet in een bijzondere accijns¹. Deze hervorming was noodzakelijk om rechtszekerheid te bieden aan de ondernemingen, aangezien het vrijstellingsmechanisme van de offshore-heffing ter discussie stond wegens mogelijke onverenigbaarheid met de Europese staatssteunregels. Daarnaast biedt de hervorming het voordeel dat ze de federale overheid toelaat vlotter de federale meerkosten op elektriciteit aan te passen, en beschermt ze in principe de elektriciteitsverbruikers tegen de impact van de eventuele bijkomende kosten ten gevolge van de keuze voor het capaciteitsremuneratiemechanisme (CRM), dat vanaf 2025 in werking treedt.

Elektriciteit

Na de hervorming bestaat nog slechts één enkele federale meerkost voor industriële elektriciteitsverbruikers, nl. de bijzondere accijns op elektriciteit². De bedragen per verbruiksschijf vindt u terug in onderstaande tabel.

Verbruiksschijf MWh/jaar	Zakelijke klanten ³ (€/MWh)
0-20	14,21
20-50	12,09
50-1000	11,39
1.000-25.000	10,69
25.000-100.000	2,73
>100.000	0,5

In het kader van de energiecrisis besliste de federale regering om de bijzondere accijns voor elektriciteit op het minimum te zetten (0,5 €/MWh) voor een verbruik tot 1.000 MWh, aanvankelijk voor een periode van twee maanden (november – december 2022)⁴ die werd uitgebreid tot en met 31 maart 2023.⁵

In principe wordt de bijzondere accijns geheven op het volledige verbruik, maar er zijn in bepaalde gevallen vrijstellingen mogelijk. Deze worden opgesomd in artikel 429 van de Programmawet van 27 december 2004 (meermaals gewijzigd)⁶. De belangrijkste vrijstellingen voor elektriciteit betreffen onder meer:

- elektriciteit die voornamelijk wordt gebruikt voor chemische reductie en elektrolytische en metallurgische procédés;
- de belastbare producten gebruikt bij proefprojecten voor de technologische ontwikkeling van milieuvriendelijker producten of met betrekking tot brandstoffen uit hernieuwbare bronnen;
- elektriciteit die niet van het transmissie- of distributienet⁷ wordt afgenomen:

¹ Zie de Programmawet van 27 december 2021 (<https://www.ejustice.just.fgov.be/eli/wet/2021/12/27/2021043625/staatsblad>) en het Koninklijk besluit van 27 december 2021 tot wijziging van het koninklijk besluit van 28 juni 2015 betreffende de belasting van energieproducten en elektriciteit (<https://www.ejustice.just.fgov.be/eli/bsluit/2021/12/27/2021022817/staatsblad>).

² De “gewone” accijns op elektriciteit heeft momenteel een nultarief voor alle verbruikers in België. De bijdrage energie (accijns op elektriciteit) is enkel verschuldigd op laagspanning (<1kV) en wordt bijgevolg niet besproken in dit document.

³ De tarieven zijn verschillend voor niet-zakelijke klanten.

⁴ KB van 6 september 2022 tot voorlopige wijziging van artikel 420, § 3, 1° van de programmawet van 27 december 2004, B.S. 27/09/2022.

⁵ Wet van 21 december 2022 houdende diverse fiscale bepalingen, B.S. 29/12/2022.

⁶ Zie <http://www.ejustice.just.fgov.be/eli/wet/2004/12/27/2004021170/justel>.

⁷ Bedoeld is hier het publieke distributienet.

- afkomstig van zon, wind, golven, getijden of aardwarmte,
- afkomstig van waterkracht, welke wordt opgewekt in waterkrachtcentrales,
- afkomstig van biomassa of van uit biomassa afkomstige producten,
- opgewekt uit brandstofcellen.

Deze bepaling is beperkt tot elektriciteit die beantwoordt aan de wettelijke bepalingen inzake het verlenen van groene certificaten of warmtekrachtkoppeling.

- de energieproducten en elektriciteit die worden gebruikt voor warmtekrachtkoppeling
- de energieproducten en elektriciteit gebruikt voor mineralogische procédés
- ...

Om van een vrijstelling te kunnen genieten, moet u beschikken over de nodige vergunningen. De vrijstellingen zijn aan te vragen bij de Administratie voor Douane & Accijnzen⁸.

Aardgas

De federale bijdrage op aardgas werd vervangen door een bijzondere accijns op aardgas waarvan u de bedragen per verbruiksschijf in onderstaande tabel vindt.

Verbruiksschijf (GWh/jaar)	Zakelijke klanten ⁹ (€/MWh)
0-20	0,66
20 – 50	0,56
50 – 250	0,54
250 -1.000	0,42
1.000 -2.500	0,22
>2.500	0,15

Daarnaast blijft de reeds bestaande “bijdrage op energie” op aardgas verder bestaan onder haar huidige vorm^{10 11}.

In het kader van de energiecrisis werd voor aardgas beslist om het totaal accijnstarief voor twee maanden (november – december 2022) op het Europees minimum te zetten voor een verbruik tot 50.000 MWh.¹² Hiervoor werd de bijzondere accijns op 0€/MWh gezet voor een verbruik tot 50.000 MWh en de energiebijdrage op het minimum (0,54 €/MWh) voor professionele klanten. Deze regeling werd verlengd tot en met 31 maart 2023.¹³

In principe wordt de bijzondere accijns geheven op het volledige verbruik, maar er zijn in bepaalde gevallen vrijstellingen mogelijk. Deze worden opgesomd in artikel 429 van de Programmawet van 27 december 2004 (meermaals gewijzigd)¹⁴. De belangrijkste vrijstellingen voor aardgas betreffen onder meer:

- de energieproducten die worden gebruikt voor andere doeleinden dan voor motorbrandstof of verwarmingsbrandstof;
- de energieproducten met een duaal gebruik. Het gebruik van energieproducten voor chemische reductie of elektrolytische en metallurgische procédés wordt als duaal gebruik beschouwd;
- de energieproducten en elektriciteit die worden gebruikt voor warmtekrachtkoppeling;
- de energieproducten en elektriciteit gebruikt voor mineralogische procédés;

⁸ Zie <https://financien.belgium.be/nl/Actueel/vanaf-1-januari-2022-wijzigen-de-structuur-en-de-accijnstarieven-voor-aardgas-en>.

⁹ De tarieven zijn verschillend voor niet-zakelijke klanten.

¹⁰ De “gewone” accijns op aardgas heeft momenteel een nultarief voor alle verbruikers in België.

¹¹ Zie hiervoor de Position Paper “Meerkosten op aardgas”.

¹² KB van 6 september 2022 tot voorlopige wijziging van artikel 420, § 3, 1° van de programmawet van 27 december 2004, B.S. 27/09/2022.

¹³ Wet van 21 december 2022 houdende diverse fiscale bepalingen, B.S. 29/12/2022.

¹⁴ Zie <http://www.ejustice.just.fgov.be/eli/wet/2004/12/27/2004021170/justel>.

• ...

Om van een vrijstelling te kunnen genieten, moet u beschikken over de nodige vergunningen. De vrijstellingen zijn aan te vragen bij de Administratie voor Douane & Accijnzen. De vrijstellingen waarop u recht had in het verleden, blijven ook na de hervorming van toepassing.

Energienorm

Tenslotte heeft de federale regering werk gemaakt van de energienorm. In dit kader zullen de vier energieregulators de Belgische energieprijzen jaarlijks vergelijken met de buurlanden, en corrigerende maatregelen voorstellen ter vrijwaring van de concurrentiekracht van de ondernemingen en de koopkracht van de residentiële afnemers. De overheid zal beslissen over het al dan niet nemen van corrigerende maatregelen.¹⁵

Conclusies en standpunt van Febeliec

De opeenvolgende analyses van Deloitte voor rekening van Febeliec tonen aan dat de competitiviteit van industriële bedrijven in België permanent onder druk staat, onder meer door de hogere meerkosten op elektriciteit¹⁶. Deze tendens wordt versterkt door de oorlog in Oekraïne en de sancties tegen Rusland die hebben geleid tot substantieel hogere energieprijzen in geheel Europa. Voor de industrie in België is de situatie nog ernstiger: de Belgische industrie ziet op tegen 19 tot 25% hogere elektriciteitsprijzen tegenover het gemiddelde van Centraal-West-Europa, een bijkomende handicap.¹⁷

Febeliec verwelkomt de vereenvoudiging van de federale meerkosten, die bovendien rechtszekerheid biedt in het dossier van de offshore-heffing. Febeliec dringt ook aan op een spoedige toepassing van de nieuwe energienorm zodat de energieprijzen in ons land, en in het bijzonder voor elektriciteit, niet hoger zouden liggen dan die in onze buurlanden. Blijvende inspanningen zijn nodig om de handicap t.o.v. onze buurlanden (Nederland, Frankrijk en Duitsland) te verminderen.

Febeliec roept eveneens de verschillende overheden ertoe op hun beleid inzake meerkosten te blijven herzien:

- Kerntaken van de overheid dienen te worden gefinancierd uit belastinginkomsten, niet uit heffingen op energieverbruik.
- Meerkosten voor groene stroom dienen te worden beperkt door correcte steunmaatregelen en een coherent beleid.
- De impact evalueren op de elektriciteitskost van de nationale doelstellingen wat betreft hernieuwbare energie.
- Geen nieuwe meerkosten in te voeren op het verbruik, bijvoorbeeld voor het ondersteunen van investeringen in nieuwe productiecapaciteit.
- Aangepaste maatregelen om de impact te beperken van de doorrekening van de kost van de strategische reserve of van elk ander capaciteitsremuneratiemechanisme.

¹⁵ Wet van 28/2/2022 houdende diverse bepalingen inzake energie (zie <http://www.ejustice.just.fgov.be/eli/wet/2022/02/28/2022040472/justel>).

¹⁶ Zie [PowerPoint Presentation \(febeliec.be\)](#)

¹⁷ [165087083820220425_Energieprijzen - dubbele concurrentiehandicap Belgische industrie - Febeliec Resultaten Deloitte studie.pdf](#)